

Lähettiläjä / Avsändare

SUOMEN RIISTAKESKUS

Sompiontie 1

00730 HELSINKI

029 431 2001

PÄÄTÖS

Pvm

Nro

18.11.2022

2022-1-000-27582-7

Vastaanottaja / Mottagare

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

POIKKEUSLUPA RIISTANISÄKKÄILLE

Hakija XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

HAKEMUS

Hakija on hakenut poikkeuslupaa seuraavasti:

Haettava lupa voimassa 1 vuotta

Eläinlaji ja lupamäärä:

susi

4 kpl

Eläinlaji ja haettu lupa-aika:

susi

14.11.2022 - 4.12.2022

Hakemusalue:

Pinta-ala

12000 ha

- kartta.pdf

Poikkeusperusteet:

SUSI

Haen poikkeuslupaa ML 41 a §:n 1 momentin mukaisesti:

-muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi

-yleisen turvallisuuden kannalta pakottavista syistä

Kielletyt menetelmät:

- Haen lupaa poiketa metsästyslain 32 §:ssä säädettyistä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksista seuraavasti:

Mönkijän/moottorikelkan käyttö pyynnin aikana

- Haen lupaa poiketa metsästyslain 33 §:ssä säädettyistä pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevista kielloista seuraavasti:

Keinotekkoisten valojen käyttö pyynnin aikana (otsalamput, taskulamput ja muut lisävalaistukset)

- Haen lupaa poiketa metsästyslain 35 §:ssä säädettyistä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä seuraavasti:

Metsästysaseen kuljettaminen moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla ilman suojapussia (mönkijä, moottorikelkka)

Hakemuksen perustelut

Syy siitä, miksi mm. kielletyt pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät ovat tarpeen:

- susi: Sen vuoksi ovat tarpeen, jotta pyynti olisi mahdollisimman tehokasta

ja nämä ihmisiä pelkäämättömät ja selkeästi yleistä turvallisuutta uhkaavat neljä sutta saataisiin poistettua. Sudet aiheuttavat välitöntä uhkaa ja vaaraa alueen ihmisten ja kotieläinten turvallisuudelle.

Selvitys hakemuksen perusteena olevasta vahingosta tai muusta perusteesta

Vahingon suuruus:

- susi: 0 €

Selvitys vahingosta:

- susi: Neljä sutta ovat vierailleet jatkuvasti Martinvaaran talon (Martinvaarantie 241 Kuhmo) pihalla aiheuttaen syvää huolta ja turvallisuusuhkaa talon väelle. Susia karkoitettiin luvan mukaisesti lokakuussa mutta tuloksetta, nyt sudet ovat taas tulleet takaisin. Martinvaaran talon pihassa on n. 200:n kanan kanala ja pelkona on, että sudet pääsevät kanalaan tekemään tuhojaan ja aiheuttavat jatkuvaa pelkoa, hätää ja turvallisuusuhkaa seudun lapsille ja aikuisille sekä kotieläimille. Näköhavaintoja susista (4 kpl) on kahden viikon ajalta syyskuussa sekä myöhemmin lokakuussa kahtena eri päivänä 2.10.22 ja 7.10.22, jolloin susia karkoitettiin karkoitusluvan mukaisesti. Kuukausi vierähti viimeisimmästä karkoituksesta ja nyt marraskuussa sudet ovat taas tulleet takaisin ja viikon aikana vierailleet päiväsaikaan Martinvaaran pihan ympäristössä kolme kertaa.

Susien jatkuvat vierailut Martinvaarassa ovat tapahtuneet niin päiväs- kuin yöaikaan ja susilla ei ole arkuutta ihmisiä kohtaan. Lisäksi sudet ovat tallentuivat Rastinkylän Petäjälammilla sijaitsevaan asuinrakennuksen pihassa olevaan riistakameraan aiemmin syyskuussa.

Ensimmäisen kerran susilauma nähtiin Martinvaarassa 31.8.2022 iltapäivällä klo 16, 300 metrin päästä talolta pellonreunassa käyskentelemässä, kaksi aikuista ja kaksi pentua. Tämän jälkeen seuraava havainto tehtiin myös päiväsaikaan 10.9.2022 klo 13.12, kun yksi susi havaittiin pellolla, n. 60 m päästä talon portailta. Sitten pihakäyntejä alkoi tulla lähes päivittäin.

16.9.2022 klo 17.10 talon väki näki taas suden pellolla, n. 150 m päästä talosta. 18.9.2022 susi oli nähty läheisen lammen luona olevalla tiellä. Seuraavana päivänä 19.9.2022 klo 23.32 talon liiketunnistin ulkona oli hälyttänyt ja tästä hetken päästä susi oli havaittu pellolla n. 50 m päästä talon portailta. Talon emäntä oli mennyt ulos yöllä 20.9.2022 klo 00.53 ja huomannut suden olevan aivan talon nurkalla, susi oli loikannut seisomaan keskelle pihaa, n. 10 m päähän talon emännästä. Emäntä oli koittanut hätistellä sutta ensin sanoin, mutta susi oli vain häntä katsonut. Sitten talon emäntä oli hätistellyt sutta elein ja äänin, jolloin susi oli hitaasti poistunut pihasta.

21.9.2022 yöaikaan klo 22.35 liiketunnistin oli taas hälyttänyt, klo 22.38 riistakamerassa oli havaittu yksi susi sekä klo 23.58 lisäksi yksi ilves. Tällöin korjaamon ulkovalo oli syttynyt palamaan. Klo 23.53 riistakamerassa näkyi yksi susi poispäin pihasta. Talon väki oli mennyt ulos hetken kuluttua ja nähnyt 22.9.2022 klo 00.02 suden n. 20 m päästä talon portailta. Riistakamera on asennettu 300 m päähän talosta ja kanalasta. Tämän jälkeen mitä ilmeisemmin tästä samasta laumasta oli tallentunut yksi susi (pentu) riistakameraan Rastinkylän petäjälammilla asuinrakennuksen pihassa 23.9.2022 klo 13.59 sekä samana päivänä klo 17.29. Aiemmin sudenpentu oli tallentunut riistakameraan tämän talon pihassa 4.9.2022 klo 12.29.

Matkaa Martinvaaran talolta tähän Rastinkylän petäjälammien

asuinrakennukseen on n. 5,7 km. Martinvaaran naapurustossa on asuttuja maalaistaloja (Alahotakka, Ketola, Hannula, Ylihotakka), joissa on karjaa ja pieniä lapsia. Näissä taloissa ei vielä ole havaintoja susista ollut päiväsaikaan, mutta Martinvaaran talon läheisyyden ja siellä vierailevien susien vuoksi pelkona on susien vierailu myös naapuruston taloissa. Huoli on kova alueen lapsien ja karjan puolesta. Lisäksi 13.9.2022 Venejärventielle Vepsällä aamulla n. klo 7, sudet tappoivat suomenajokoiran jänisajosta, n. 400 m päässä koiran omistajasta. Koira oli keretty syödä lähes kokonaan ennen kuin omistaja saapui paikalle. Epäily on, että tämä sama lauma olisi kyseessä.

Karkoituslupa haettiin ja myönnettiin syyskuussa näille neljälle sudelle. Karkoituslupan aikana (21 vrk) sudet vierailivat Martinvaarassa kahtena eri päivänä. 2.10.2022 klo 18.10 sudet nähtiin talon pellon laidalla. Karkoituksessa käytettiin koiraa, moottoriajoneuvoja ja valoja sekä ammuttiin ilmaan susien jälkiä seuraten. Tämän jälkeen sudet tulivat uudestaan 7.10.2022 klo 16.12 pihapiiriin, n. 100 m päästä talosta oli susi huomattu pellolla. Susia karkoitettiin jälleen em. keinoin susien jälkiä seuraten. Karkoituksista kului n. kuukausi, kunnes sudet ilmestyivät jälleen Martinvaaraan keskellä päivää 10.11.2022 klo 12.40, jolloin sudet käyskentelivät pellon laidalla asuintalon läheisyydessä. Sitten sudet tulivat 12.11.2022 klo 11 pellolle sekä 13.11.2022 klo 10. Talon väki on koittanut hätistellä susia äänin ja elein, mutta tuloksetta. Sudet eivät välitä ihmisten äänistä, eleistä ja hajuista.

Martinvaaran talon väellä sekä seudun asukkailla on syvä hätä ja huoli omasta, naapurien lasten ja maatilan eläinten turvallisuuden puolesta. Sudet eivät väistä/pelkää ihmistä ja tulevat pihamaalle käyskentelemään päiväsaikaan. Susia koitettu hätistellä erilaisin äänin ja elein tuloksetta.

Keino tai toimenpide:

- susi: Susia on koitettu karkoittaa talon väen puolesta eri äänin ja elein, muttei sudet ole välittäneet ihmisten karkoitusyrityksistä. Lähimmillään susi tullut ihmisestä 10 m päähän talon pihassa.

Karkoituslupa myönnettiin ja luvan mukaisia menetelmiä käytettiin karkoituksessa. Susia seurattiin koiran avulla usean ihmisen voimin, antaen samalla ääni- ja valomerkkejä (ampuen haulikolla ilmaan, auton äänimerkki, valot, otsalamppu/taskulamppu).

Toimenpiteen vaikutukset:

- susi: Ei vaikutusta, sudet tulevat aina takaisin Martinvaaran pihapiiriin huolimatta karkoituksista. Sudet eivät väistä/pelkää ihmisiä. Sudet ilmestyvät pihaan usein päiväsaikaan.

Poikkeuslupan kohteena olevan eläinlajin kannan tila ja käyttäytyminen alueella:

Yksilömäärä:

- susi: 4

Kuvaus käyttäytymisestä:

- susi: Kts. edellinen kohta. Susilla ei ole ihmisarkuutta. Sudet käyskentelevät pelottomasti talon välittömässä läheisyydessä, talon pelloilla ja pihamaalla, kärkevien talon kanoja. Karkoituslupan mukaiset toimenpiteet eivät auttaneet, sudet ovat tulleet takaisin Martinvaaran pihapiiriin käyskentelemään.

Välitoimenpiteet

Suomen riistakeskus oli puhelimitse yhteydessä 16.11.2022 Oulun poliisilaitokseen. Poliisilla ei ole alueella toimenpiteitä, koska poliisin ja Suomen riistakeskuksen välisen työnjaon mukaisesti taajama-alueiden ulkopuolella tapahtuvat susien aiheuttamat ongelmat kuuluvat Suomen riistakeskuksen ratkaistavaksi.

Suomen riistakeskuksen Susi-Life-hanke on toimittanut Martinvaaran talolle 7 kpl valokarkotinlaitteita, riistakameran sekä liiketunnistinvalon 18.10.2022.

Suomen riistakeskus on 16.11.2022 tarkastellut riistavahinkorekisteristä susien hakemusalueella tekemät pihakaynnit ja havainnot.

Suomen riistakeskus on suorittanut katselmuskäynnin Martinvaaran talolle 22.9.2022 susien aiheuttamien toistuvien pihakäyntien vuoksi.

PÄÄTÖS

Suomen riistakeskus on päättänyt myöntää poikkeusluvan seuraavasti:
 Susi 1 kpl 19.11.2022 - 9.12.2022

Poikkeusedellytys

Metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohta: kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle

Poikkeusluvalla voidaan metsästää yksi susi, joka on tehnyt toistuvia pihakäyntejä päätöksen karttaliitteeseen rajatulta alueelta Ehdot-kohdassa mainituin ehdoin edellyttäen, että luvan käyttäjällä on alueelle siihen muutoin säännösten edellyttämä oikeus.

Pyynti on mahdollista aloittaa, kun on pystytty jälkien tai havainnon perusteella toteamaan pihakäynti hakemusalueella asutun talon tai tuotantorakennuksen pihapiirissä lähempänä kuin 50 metriä näitä rakennuksia.

Lisäksi Suomen riistakeskus on päättänyt myöntää hakijalle metsästyslain 41 §:n 3 momentin nojalla luvan poiketa metsästyslain 32 §:ssä säädetystä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksista seuraavasti: suden käyttäyspyynnissä saa ampua maalla kulkevasta moottorikäyttöisestä ajoneuvosta (mönkijä ja moottorikelkka) tai sen suojasta.

Lisäksi Suomen riistakeskus on päättänyt myöntää hakijalle metsästyslain 41 §:n 3 momentin nojalla luvan poiketa metsästyslain 33 §:ssä säädetystä seuraavasti: suden pyynnissä on sallittu keinotekoiset valonlähteet.

Lisäksi Suomen riistakeskus on päättänyt myöntää hakijalle metsästyslain 41 §:n 3 momentin nojalla luvan poiketa metsästyslain 35 §:ssä säädetystä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä seuraavasti: metsästysasetta saa kuljettaa maastossa metsästyslain 35 §:n 3 momentin estämättä maalla kulkevalla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla (mönkijä ja moottorikelkka).

Mönkijässä ja moottorikelkassa moottorin käydessä metsästysaseen on kuitenkin oltava lataamaton ja sijoitettuna suojukseen tai

suojattuun tilaan.

Ehdot

Tämän poikkeusluvan nojalla voidaan pyytää päätöksessä mainitulla alueella edellyttäen, että luvan käyttäjällä on alueella siihen muutoin metsästyslain säännösten edellyttämä oikeus.

Poikkeusluvalla voidaan metsästää yksi susi mikäli susi/sudet palaavat poikkeusluvan voimassaoloaikana poikkeusluvan alueella 50 metriä lähemmäs asuttua taloa tai tuotantorakennusta.

Susi voidaan ampua, mikäli susi on 50 metriä lähempänä asuttua taloa tai tuotantorakennusta tai jäljitys on mahdollista aloittaa kun on jälkien perusteella

totettu suden käynti 50 metriä lähempänä asuttua taloa tai tuotantorakennusta. Jäljitettäessä pyynti tulee kohdistaa edellä mainitulla tavalla käyttäytyneeseen susiyskilöön katkeamattomalla jäljityksellä.

Etenkin alueella elävän susilauman elinvoimaisuuden turvaamiseksi poikkeusluvan käytössä tulee pyrkiä valikoimaan pyydettyä yksilö. Pyynti tulee pyrkiä kohdistamaan lauman nuoreen yksilöön, jolloin todennäköisimmät vaikutuksen lauman elinvoimaisuudelle jäävät vähäisimmiksi. Pyynnissä tulee siis mahdollisuuksien mukaan välttää lauman johtajayksilöiden eli alfojen ampumista.

Poikkeusluvan käyttäjän tulee ottaa huomioon, että oikeudesta metsästää luonnonsuojelulain mukaisilla suojelualueilla on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai määrätään.

Poikkeusluvan käyttötarkoituksen vuoksi lupaa ei saa käyttää kaupallisessa tarkoituksessa.

Toimenpiteiden suorittamiseen saa osallistua kerrallaan korkeintaan 30 henkilöä.

Poikkeusluvan saajan on nimettävä metsästyslain 30 §:n perusteella metsästyksen johtaja ja tarvittava määrä varajohtajia. Metsästysasetuksen 23 §:n 3 momentin mukaan karhun, suden, ahman ja ilveksen metsästyksen johtajan tulee: 1) suunnitella käytännön metsästystapahtumat; 2) antaa metsästykseseen osallistuville tarvittavat määräykset metsästyksestä ja siinä noudatettavista turvallisuustoimenpiteistä; sekä 3) huolehtia, että poikkeusluvan ehtoja ja metsästystä koskevia säännöksiä noudatetaan.

Metsästysasetuksen 23 §:n 4 momentin mukaan suden metsästyksen johtajasta ja varajohtajista on poikkeusluvan saajan ilmoitettava kirjallisesti ennen metsästyksen alkamista asianomaiselle riistanhoitoyhdistykselle. Ilmoitus tehdään asianomaiselle riistanhoitoyhdistykselle sähköpostilla. Riistanhoitoyhdistyksen sähköpostiosoite: kuhmo@rhy.riista.fi.

Metsästysasetuksen 23 §:n 5 momentin mukaan seuruemetsästyksessä on joko metsästyksen johtajan tai varajohtajan oltava läsnä. Metsästyksen johtajan tai varajohtajan ei kuitenkaan ole oltava läsnä, jos metsästys tapahtuu vahtimalla. Seuruemetsästyksellä tarkoitetaan metsästystapahtumaa, jossa on läsnä useampi kuin yksi metsästäjä.

Poikkeusluvan nojalla pyyntiin osallistuvien henkilöiden nimet on ilmoitettava Oulun poliisilaitokselle ja Kainuun rajavartiostolle sekä

Metsähallituksen erätarkastajalle ennen pyyntiin ryhtymistä. Lisäksi jokaisesta pyyntiin lähdöstä ja pyyntialueesta on etukäteen ilmoitettava Oulun poliisilaitokselle ja Kainuun rajavartiostolle ja Metsähallituksen erätarkastajalle. Ilmoitus lähetetään Oulun poliisilaitokselle osoitteisiin pyyntiinlahtoilmoitukset.oulu@poliisi.fi, Kainuun rajavartiostolle osoitteeseen joke.kr@raja.fi ja Metsähallituksen erätarkastajalle osoitteeseen seppo.toikkanen@metso.fi.

Mikäli metsästysalue ulottuu rajavyyhykkeelle, tulee huolehtia rajavyyhykeluvan hakemisesta Suomi.fi - palvelun kautta hyvissä ajoin ennen metsästyksen aloittamista.

Poikkeuslupa oikeuttaa käyttämään pyynnissä metsästyslain 32 §:n 1 ja 2 momenttien ja 35 §:n 2 ja 3 momenttien estämättä yhteensä enintään kymmentä (10) moottorikelkkaa tai mönkijää.

Moottoriajoneuvossa moottorin käydessä metsästysaseen on kuitenkin oltava lataamaton ja sijoitettuna suojukseen tai suojattuun tilaan. Poikkeusluvan käyttäjän tulee ottaa huomioon, että moottorikelkan tai mönkijän käyttö maastossa edellyttää maanomistajan lupaa.

Poikkeuslupa oikeuttaa käyttämään pyynnissä metsästyslain 33 §:n estämättä keinovaloa.

Lukuun ottamatta edellä mainittuja poikkeuksia pyynnissä ja eläimen tappamisessa on muutoin noudatettava mitä metsästyslaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sallittuja pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä.

Poikkeusluvan nojalla saaliiksi saatu susi kuuluu valtiolle ja se on toimitettava Luonnonvarakeskukselle oheisena liitteenä olevan ohjeen mukaisesti. Poikkeusluvan saajan on otettava yhteyttä Luonnonvarakeskuksen suurpetotutkimukseen asiasta sopimiseksi.

Poikkeusluvan saajan on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle, poliisille, Kainuun rajavartiostolle ja Metsähallituksen erätarkastajalle poikkeusluvan nojalla tapahtuneen pyynnin tuloksesta:

- 1) ensimmäisenä arkipäivänä siitä, kun poikkeusluvassa tarkoitettu riistaeläin on tullut pyydystetyksi, taikka
- 2) jos riistaeläin on jäänyt pyydystämättä, ensimmäisenä arkipäivänä poikkeusluvan voimassaolon päättymisestä.

Ilmoitus on tehtävä Suomen riistakeskukselle ensisijaisesti oma.riista.fi - palvelussa tai, jos sen käyttäminen ei ole mahdollista, niin vaihtoehtoisesti sähköpostilla Suomen riistakeskuksen Kainuun aluetoimistolle osoitteeseen kainuu@riista.fi. Ilmoitus poliisille toimitetaan sähköpostilla osoitteeseen pyyntiinlahtoilmoitukset.oulu@poliisi.fi ja Kainuun rajavartiostolle osoitteeseen joke.kr@raja.fi, sekä Metsähallituksen erätarkastajalle sähköpostilla osoitteeseen seppo.toikkanen@metso.fi. Jokaisessa ilmoituksessa on mainittava tämän poikkeusluvan numero, saalisyksilö/pyydystettyjen eläinten lukumäärä, sen sukupuoli, pyyntiajankohta ja pyyntipaikan koordinaatit. Lisäksi on ilmoitettava metsästäjän nimi ja metsästäjännumero.

Lisäksi on tehtävä välittömästi tekstiviestillä saalisilmoitus Suomen riistakeskuksen Kainuun aluetoimistolle ja Metsähallituksen erätarkastajalle. Tekstiviestillä on ilmoitettava, kun susi on saatu saaliiksi ja tieto pyynnin

aloituspaikasta. Suomen riistakeskuksen puhelinnumero on 029 431 2238 ja Metsähallituksen erätarkastajan puhelinnumero 0401789632.

Metsään haavoittuneena jääneestä sudesta on viipymättä ilmoitettava poliisille ja Suomen riistakeskuksen Kainuun aluetoimistolle. Jos pyynnissä saadaan saaliiksi pannoitettu susi, on panta toimitettava välittömästi Suomen riistakeskuksen Kainuun aluetoimistolle.

Metsästyksessä on myös noudatettava, mitä muussa lainsäädännössä säädetään sekä niitä yksityisoikeudellisiin sopimuksiin perustuvia ehtoja, jotka on asetettu luvansaajan aluetta koskeviin metsästysoikeuksiin tai -lupiin.

Päätöksen perustelut

Keskeiset sovelletut säännökset

Susi on aina rauhoitettu metsästyslain (615/1993) 37 §:n 3 momentin perusteella. Rauhoituksesta voidaan poiketa Suomen riistakeskuksen luvalla metsästyslain 41 §:n 1 momentin nojalla 41 a §:ssä säädettyjen edellytyksien, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella

- 1) luonnonvaraisen eläimistön tai kasviston säilyttämiseksi;
- 2) viljelmille, karjankasvatukselle, metsätaloudelle, kalataloudelle, porotaloudelle, vesistölle tai muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi;
- 3) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; tai
- 4) näiden lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa taikka eläintautien ehkäisemiseksi.

Suomen riistakeskus voi metsästyslain 41 a §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myöntää luvan myös poiketa 32 §:ssä säädettyistä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksista, 33 §:ssä säädettyistä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmiä koskevista kielloista, 34 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä, 35 §:ssä säädettyistä metsästysaseiden kuljettamista koskevista säännöksistä ja 51 §:n 1 momentissa säädetystä koiran kiinnipitovelvollisuudesta.

Metsästyslain 41 a §:n 2 momentin mukaan saaliiksi saatu susi kuuluu valtiolle ja se on toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekeväälle tutkimuslaitokselle. Tutkimuslaitoksen tulee hävittää riistaeläin, luovuttaa se yleishyödylliseen tarkoitukseen tai myydä valtion lukuun.

Metsästyslaissa säädettyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 1 §:ssä säädetään poikkeusluvan hakemisesta, 2 §:ssä poikkeamisen edellytysten arvioinnista, 4 §:ssä riistaeläintä koskevan poikkeusluvan myöntämisestä ja lupamääräyksistä, 5 §:ssä poikkeusluvan voimassaoloajasta sekä 7 §:ssä poikkeuslupaan liittyvästä saaliin ilmoittamisvelvollisuudesta.

Metsästyslaissa säädettyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n mukaan Suomen riistakeskuksen on metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 1-3 kohdassa säädettyjä poikkeusluvan myöntämisedellytyksiä arvioidessaan selvítettävä:

- 1) poikkeusluvan kohteena olevan riistaeläinlajin kanta haetulla

- poikkeuslupa-alueella, maakunnassa sekä koko valtakunnassa;
- 2) poikkeusluvun kohteena olevan riistaeläinlajin yksilön käyttäytyminen haetulla poikkeuslupa-alueella;
- 3) tarvittaessa viranomaisten, julkisia hallintotehtäviä hoitavien organisaatioiden ja tutkimuslaitosten tiedot, jotka liittyvät poikkeusluvun hakuperusteeseen; ja
- 4) toimenpiteet, jotka poikkeusluvun sijasta voitaisiin toteuttaa.

Suomen riistakeskuksen on kirjattava selvityksen keskeiset tulokset poikkeuslupapäätökseen.

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n mukaan poikkeuslupa myönnetään vain sille rajatulle alueelle, jolla metsästyslain 41 a §:ssä säädetyt poikkeusluvun myöntämisedellytykset täyttyvät.

Metsästyslain 41 a §:n 1 momentin perusteella myönnettyssä suttu koskevassa poikkeusluvassa on määrättävä, että pyyntiin osallistuvien henkilöiden nimet on ilmoitettava alueen poliisilaitokselle ennen pyyntiin ryhtymistä ja että jokaisesta pyyntiin lähdöstä ja pyyntialueesta on etukäteen ilmoitettava poliisilaitokselle. Jos pyynti tapahtuu kunnassa, johon kuuluu rajavyyhykettä, edellä mainitut tiedot on määrättävä ilmoitettavaksi myös rajavartiolaitokselle.

Lisäksi asetuksen 5 §:ssä säädetään, että poikkeuslupa voidaan myöntää enintään 21 vuorokauden ajaksi.

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n mukaan poikkeusluvun saajan on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle ja poliisille ahman, ilveksen, karhun, sauron ja suden pyynnin tuloksesta ensimmäisenä arkipäivänä siitä, kun poikkeusluvassa tarkoitettu riistaeläin on tullut pyydystetyksi taikka, jos riistaeläin on jäänyt pyydystämättä, poikkeusluvun voimassaolon päättymisestä. Ilmoituksessa on mainittava pyydystettyjen eläinten määrä ja pyyntipaikan koordinaatit. Nisäkkäiden osalta on ilmoitettava myös pyyntiajankohta ja sukupuoli.

Lisäksi metsästyslain 38 b §:n mukaan on saalisrekisteriin ilmoitettava metsästäjän nimi ja metsästäjänumero.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa. Rajoittamisesta säädetään tarkemmin poikkeusluvalla sallittavasta suden metsästyksestä poronhoitoalueen ulkopuolella annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa. Metsästysvuodelle 2022–2023 kyseistä asetusta ei ole annettu, joten poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin vuotuista määrää ei ole rajoitettu.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on linjannut susikannan hoitoa Suomen susikannan hoitosuunnitelmassa. Susikannan hoitosuunnitelma on vahvistettu 5.11.2019. Hoitosuunnitelman päivityksessä kohdassa 'Reagointi toistuvaa haittaa ja ongelmia sekä vahinkoja tai uhkaa aiheuttaviin susiin' todetaan seuraavaa:

"Haittaa tuottavaan susiyksilöön voidaan puuttua Suomen riistakeskuksen poikkeusluvalla tai poliisin määräyksellä. Osa susireviireillä asuvista kansalaisista kokee, että poliisi ei puutu tai puuttuu vasta äärimmäisissä tapauksissa suden tuomaan turvallisuushkaan. Vahinkoperusteisen

poikkeuslupan hakeminen Suomen riistakeskukselta koetaan hankalaksi ja luvan saamisen kriteerit kohtuuttomiksi. Niissä tapauksissa, kun poikkeuslupa on saatu, tekevät poikkeuslupan tiukat ehdot suden pyytämisen vaikeaksi. Näin on syntynyt tilanne, jossa paikalliset kokevat, ettei heillä ole keinoja puuttua ongelmia tuottavien susien käyttäytymiseen. Tällöin voi nousta tunne, että viranomaiset tai riistahallinto eivät ota paikallistasolla koettuja huolia vakavasti."

"Poliisilaissa on säädetty poliisimiehen oikeudesta ottaa kiinni ja viimesijaisena keinona lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle, terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle. Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisukannanotossa on todettu poliisilain käyttöalan rajoitukset. Oikeusasiamiehen mukaan poliisilain soveltamisalaksi jää lähinnä reagoiminen sellaisiin nopeasti yhä uhkaavammaksi kehittyviin, ihmisen hengelle tai terveydelle vaaraa aiheuttaviin taikka omaisuudelle huomattavaa vaaraa aiheuttaviin tilanteisiin, joissa ei ole aikaa selvittää metsästyslain tai -asetusten soveltamisedellytyksiä."

"Erityisesti on huomioitu, että poliisilain mukaisesti toteutettujen susiyskilöiden poistojen tarkoituksena ei ole toimia ennakoivana tai kantaa säätelevänä tekijänä. Niissä yleistä turvallisuutta heikentävissä tilanteissa, jotka eivät ole poliisilain soveltamisen näkökulmasta välittömiä, mutta jotka kuitenkin ovat toistuvia, on Suomen riistakeskuksella toimivalta arvioida tilannetta ja toimia metsästyslaissa säädetyin edellytyksin."

"Sudet aiheuttavat vahinkoja myös tuotanto- ja kotieläimille, joista vahingot kohdistuvat lähinnä poro- ja lammastalouteen sekä koiriin. Maa- ja metsätalousministeriön koolle kutsuman erävalvonnan yhteistyöryhmän linjausten mukaan päätökset omaisuusvahinkoja aiheuttavien susien poistamisesta kuuluvat pääasiassa Suomen riistakeskuksen toimivaltaan. Linjaus pohjautuu oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen ratkaisuihin. Jos omaisuusvahinkoihin liittyy uhkaa myös ihmisten turvallisuudelle, tällöin myös poliisi toteuttaa tapauskohtaista harkintaa."

"Lähtökohtana on, että koti- ja tuotantoeläimille aiheutuvia vahinkoja pyritään estämään ennalta. Niissä tilanteissa, joissa sudet aiheuttavat erityisen merkittäviä vahinkoja, eikä ennaltaehkäisystä ole riittävää apua, susi on mahdollista tappaa vahinkoperusteisella poikkeusluvalla. Suomen riistakeskus tekee näistä poikkeusluvista päätökset metsästyslain sekä valtioneuvoston asetuksen perusteella. Lisäksi eri oikeusasteiden ratkaisut linjaavat poikkeuslupapäätöksiä. Metsästyslaissa on säädetty ne edellytykset, joita Suomen riistakeskuksen tulee tapauskohtaisesti arvioida poikkeuslupaa myönnettäessä. Arvioitavia asioita ovat muun tyydyttävän ratkaisun käyttö vahinkojen ehkäisemiseksi, suotuisan suojelutason säilyminen sekä se pystytäänkö poikkeuksella ehkäisemään erityisen merkittävien vahinkojen syntymistä. Jokaisessa vahinkotapauksessa tehdään tilannekohtaista arviointia, eikä yleislinjausta päätöksenteolle voida luoda." Lisäksi poliisihallitus on täsmentänyt ohjeistusta poliisilaitoksille tässä asiakokonaisuudessa. Uusi ohje on julkaistu 4.11.2020. Ohjeistuksen mukaisesti tämä käsittelyssä oleva asia kuuluu Suomen riistakeskuksen toimivaltaan.

SUOTUISA SUOJELUTASO

Susi kuuluu luontodirektiivin liitteen IV a kohdassa mainittuihin yhteisön tärkeinä pitämiin, tiukkaa suojelua vaativiin eläinlajeihin, joihin kuuluvien

yksilöiden pyydystäminen ja tappaminen on lähtökohtaisesti kiellettyä. Suomessa susi on ollut metsästyslain 37 §:n 3 momentin nojalla 1.3.2011 lukien aina rauhoitettu.

Luontodirektiivin mukaan lajin suojelun taso katsotaan suotuisaksi, kun kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana, ja lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa, ja lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö. Suotuisan suojelun tason määrittely tehdään luontodirektiivin 17 artiklan mukaisessa menettelyssä.

Vahvistetun susikannan hoitosuunnitelman mukaan suotuisa suojelun taso saavutetaan turvaamalla kunkin susilauman elinvoimaisuus. Suomi on pitkään tavoitellut suotuisaa suojelun tasoa tiukan suojelun keinoin, siinä kuitenkin onnistumatta. Susikannan suojelu onnistuu vain, jos susien kanssa samalla alueella asuvien ja toimivien ihmisten huolet ja tarpeet otetaan kannanhallinnassa huomioon. Uudella reviirikohtaisella tarkastelulla pystytään paremmin turvaamaan susilaumojen elinvoimaisuus ja paikallisten toimijoiden mukanaolo susikannan hoidon suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Suomen susikannan hoitosuunnitelman mukaan pienin elinvoimainen susikanta on 25 lisääntyvää paria. Tämä tavoite on mahdollista saavuttaa poronhoitoalueen ulkopuolisen Suomen alueella, jossa on riittävästi elintilaa vähimmäistavoitteen suuruiselle susikannalle siten, että myös vahingot siellä pysyvät kohtuullisina. Laumojen määrää sekä susikannan ja laumojen elinvoimaisuutta arvioidaan vuosittain Luonnonvarakeskuksen suorittaman kanta-arvion avulla.

Luonnonvarakeskus on arvioinut susikannan kestävän vähentymättä kokonaispoistuman, joka poistaa kannan yksilöistä 30 % vuodessa (19.1.2015, Dnro 51/00 04 05/2015). Arviossa oletetaan, ettei pyynti ole selvästi valikoivaa suden iän, sukupuolen tai lisääntymisstatuksen suhteen.

Etenkin susilauman elinvoimaisuuden turvaamiseksi poikkeuslupan käytössä tulee pyrkiä valikoimaan pyydettävä yksilö. Pyynti tulee pyrkiä kohdistamaan lauman nuoreen yksilöön, jolloin todennäköisimmät vaikutuksen lauman elinvoimaisuudelle jäävät vähäisimmiksi. Susilauman johtavan alfayksilön tappamisen vaikutukset ovat hyvin tilannesidonnaisia ja mahdolliset vaikutukset moninaisia. Erityisesti alfanaaraan tappaminen voi johtaa lauman elinvoimaisuuden heikkenemiseen tai lauman häviämiseen. Keskeistä on, pystyykö toinen naaras ottamaan tapetun yksilön paikan. Toisaalta alueen susimäärä saattaa myös kasvaa, jos nuoret yksilöt eivät lähde hakemaan uutta elinaluetta johtavan yksilön menettämisen jälkeen. Alfayksilön tappaminen voi johtaa myös lauman aiheuttamien ongelmien ja haittojen määrän kasvuun. Alfauroksen tappaminen voi johtaa myös siihen, että lauman saalistustehokkuus laskee. Jos susireviiriltä sen sijaan pyydetään iäkäs naaras, joka korvautuu nuoremmalla naaraalla, paikallinen susilauma saattaa olla aikaisempaa elinvoimaisempi. Poikkeuslupaa myönnettäessä laumaan on siksi kiinnitettävä huomiota pyynnin kohteena olevan lauman yksilömäärään. Metsästyksen vaikutukset susilaumalle ovat vähäisimmät, vaikka se kohdistuisi alfayksilöönkin, kun lauman yksilömäärä on riittävän suuri ja lähiseudulla on muitakin elinvoimaisia susilaumojia.

Jos olemassa olevaa tutkimustietoa (ks. Borg ym. 2014; Journal of Animal Ecology (DOI 10.1111/1365-2656-12256) suhteutetaan Suomen susikannalle ominaiseen laumakokoon, voidaan olettaa, että lauma häviää molempien alfojen poistumisen seurauksena suuremmalla kuin 75 %:n todennäköisyydellä. Yhden alfan poistumisen vaikutus on yhteydessä alfan sukupuoleen: naaraan poistumisen jälkeen pysyvyyden todennäköisyys on noin 50 % ja uroksen poistumisen jälkeen noin 80 %. Metsästyksen ajoittuminen kevättalveen, lähelle suden pariutumiskautta, on omiaan pienentämään samana vuonna tapahtuvan lisääntymisen todennäköisyyttä, mutta alfan poistumisen ajoittuminen ei välttämättä heijastu lauman pysyvyyteen pidemmällä aikavälillä. Lisäksi tietyn reviirin uudelleenasettamisen aikataulu on Luonnonvarakeskuksen julkaisemattoman aineiston mukaan yhteydessä maantieteellisiin etäisyyksiin, joita laumasta tyhjentyneellä reviirillä on lähimpiin susilaumoihin.

Korkein hallinto-oikeus on todennut päätöksessään (10.9.2006, taltionro 1499) seuraavasti: poikkeusluvasta päättävä taho (Suomen riistakeskus) on velvollinen varmistamaan, että kukin päätös on luontodirektiivin ja kansallisten säädösten mukainen, niin että kulloinkin kysymyksessä oleva metsästys ei vaaranna suotuisaa suojelutasoa ja että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Lisäksi Suomen riistakeskus seuraa jatkuvasti susisaalista (Suomen riistakeskuksen tekemien päätösten nojalla saaliiksi saadut sudet ja poliisilain nojalla saaliiksi saadut sudet) sekä susien muita kuolinsyitä (kuten tietoon tulleet salametsästystapaukset sekä liikenteessä tai muutoin tietoon tulleet kuolleet sudet). Lisäksi Suomen riistakeskus seuraa erityisesti alfanaaraiden päätymistä saaliiksi yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa. Luonnonvarakeskus on julkaissut 21.6.2022 viimeisimmän arvionsa Suomen susikannan tilasta maaliskuussa 2022. (Heikkinen, S., Valtonen, M., Härkälä, A., Johansson, H., Harmoinen, J., Helle, I., Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2022. Susikanta Suomessa maaliskuussa 2022. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 59/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 139 s.)

Sen mukaan Suomessa havaittujen perhelaumojen määrä oli maaliskuussa 2022 sama kuin maaliskuussa 2021. Verrattaessa kokonaan Suomen puolella liikkuneiden laumojen todennäköisintä määrää vuotta aiempaan arvioon kasvuksi saadaan 7 %. Parien määrä oli noin 17 % suurempi kuin vuonna 2021. Suomen susikannan koko on kuluvalla vuosituhannella vaihdellut voimakkaasti. Susikanta on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2017.

Vuodenkierrossa susien määrä on pienimmillään maaliskuussa, ennen huhti–toukokuussa tapahtuvaa pentujen syntymistä. Susikannan muuttumista maaliskuun jälkeen kuvataan ennustemallilla, joka perustuu tutkimustietoon suden pentutuotosta ja kuolleisuudesta. Susilaumojen määräksi marraskuussa 2022 ennustetaan 35–49, 90 % todennäköisyydellä. Maaliskuun 2023 lopussa 90 prosentin todennäköisyysväli on 20–42 laumaa.

Elokuun 2022 alussa alkaneen metsästysvuoden 2022-2023 aikana on Suomen riistakeskuksen tietoon tullut yhteensä 15 kuollutta sutta, joista 10 poronhoitoalueelta ja viisi poronhoitoalueen ulkopuolelta.

Tällä hetkellä on voimassa viisi Suomen riistakeskuksen myöntämää

poikkeuslupaa yhteensä 16 suden tappamiseen. Poikkeusluvat koskevat poronhoitoaluetta.

Metsästysvuonna 2021-2022 tietoon tullut susien kuolleisuus oli suden lisääntymispotentiaali huomioiden kohtuullinen ollen yhteensä 40 sutta Suomessa. Vastaava määrä oli metsästysvuonna 2020-2021 43 sutta, 2019-2020 35 sutta, 2018-2019 25 sutta ja 2017-2018 26 sutta.

Verrattaessa Luonnonvarakeskuksen viimeisimpiä kanta-arvioita ja huomioiden vuotuista tietoon tullutta kuolleisuutta, voidaan todeta, että tällä päätöksellä sallittu yhden suden tappaminen ei vaaranna suotuisan suojelun tason saavuttamista. Susikanta on kasvanut vuodesta 2017 saakka tietoon tulleella kuolleisuudella, joka on ollut välillä 25-43 sutta/metsästysvuosi.

POIKKEUSLUVAN KOHTEENA OLEVAN RIISTALAJIN KANTA KOKO VALTAKUNNASSA, MAAKUNNASSA SEKÄ HAETULLA POIKKEUSLUPA-ALUEELLA

Luonnonvarakeskuksen mukaan maaliskuussa 2022 Suomessa oli todennäköisimmin yhteensä 60 parin tai perhelauman asuttamaa susireviiriä (90 % todennäköisyysväli: 57–63). Perhelaumojen todennäköisin määrä oli 37 (34–41) ja parin asuttamien reviireiden määrä vastaavasti 23 (19–27). Kokonaan Suomen puolella oli 32 perhelaumaa (90 % todennäköisyysväli: 29–36) ja 21 paria (90 % todennäköisyysväli: 17–24). Laumareviireistä neljä (3–5) ja parin reviireistä kolme (2–4) sijaitsi Suomen itäisen valtakunnanrajan molemmin puolin (ns. rajareviirit).

Läntisessä Suomessa oli 26 (23–29) perhelauman ja 15 (12–18) parin asuttamaa reviiriä, vastaavasti itäisessä Suomessa arvioitiin olleen yksitoista (10–13) perhelaumaa ja kahdeksan (6–9) paria. Poronhoitoalueella arvioitiin liikkuneen yhden (0–2) parin.

Suomessa havaittujen perhelaumojen määrä oli maaliskuussa 2022 sama kuin maaliskuussa 2021. Verrattaessa kokonaan Suomen puolella liikkuneiden laumojen todennäköisintä määrää vuotta aiempaan arvioon kasvuksi saadaan 7 %. Parien määrä oli noin 17 % suurempi kuin vuonna 2021. Suomen susikannan koko on kuluvalle vuosituhannella vaihdellut voimakkaasti.

Susikanta on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2017.

Geneettiseen aineistoon pohjautuva näkemys reviirin muodostumisesta perustuu DNA-näytteiden maantieteelliseen sijoittumiseen, yksilöiden toistumiseen näytteissä ja sukulaisanalyysiin. DNA-näytteistä yksilöidyt sudet muodostavat useamman yksilön ryhmiä, tavallisesti pareja ja laumoja. Nämä tavataan tietyltä maantieteelliseltä alueelta eli niiden reviiriltä.

Yksilömääränä arvioituna Suomessa oli noin 295 sutta maaliskuussa 2022, mikä tarkoittaa edellisen vuoden tasoa. Suden pennut syntyvät huhti-toukokuussa, minkä vuoksi susien lukumäärä on olennaisesti suurempi kesällä kuin maaliskuussa, jolloin susikanta on pienimmillään.

Luonnonvarakeskuksen mukaan Kainuun riistakeskusalueella täysin tai osittain oli keväällä 2022 kohtuullisen varmoja susilaumoja tai pareja yhteensä yhdeksällä reviirillä (kuusi laumaa ja 3 paria).

Luonnonvarakeskus arvioi, että Kainuun ja sen raja-alueella oli

maaliskuussa 2022 todennäköisimmin susireviirejä/havaintoalueita seuraavasti: Peurajärven reviiiri (2 sutta), Tipaksen reviiiri (2 sutta), Tappojoen reviiiri (11 sutta), Laakajärven reviiiri (5-8 sutta), Saramon reviiiri (2 sutta), Saunajärven reviiiri (5 sutta), Vuolijoki-Marttinen reviiiri (3-6 sutta), Kallioluoma-Hossan havaintoalue (-), Pirttivaaran havaintoalue (-), Kuivajärven havaintoalue (-) ja Vartiuksen reviiiri (3 sutta), Juntin havaintoalue (-), sekä Kivikiekin rajareviiri (-). Suluissa ilmoitetut luvut tarkoittavat keväällä 2022 havaittujen yksilöiden määrää.

Kyseisen viimeisimmän kanta-arvion mukaan hakemusalueella oli maaliskuussa 2022 Peurajärven parireviiri, jossa asuu 2 sutta. Riistavahinkorekisterin mukaan hakemusalueella on tehty metsästysvuoden alusta alkaen (1.8.2022) yhteensä 23 havaintoa sudesta. Havainnot koskevat 1-4 sutta. Havaintojen perusteella hakemusalueella liikkuu susipari ja kaksi pentua.

POIKKEUSLUVAN KOHTEENA OLEVAN RIISTAELÄINLAJIN YKSILÖN KÄYTTÄYTYMINEN HAETULLA POIKKEUSLUPA-ALUEELLA

Riistavahinkorekisterin mukaan sudet ovat tehneet hakemusalueella 1.8.2022 – 16.11.2022 aikana 14 pihakäyntiä. Viimeisin pihakäynti on tehty 13.11.2022. Pihakäynneissä on havaittu 1-4 sutta.

Hakemusalueella susi tai sudet ovat tehneet poikkeuksellisen paljon vierailuja Martinvaaran talon pihaan. Neljän suden lauma on vierailut 31.8.2022 jälkeen yhteensä yhdeksän kertaan Martinvaaran talon pihapiirissä, sekä vielä useammin taloa ympäröivillä pelloilla. Sudet ovat käyttäytyneet pelottomasti ihmistä kohtaan ja ovat talonväen hätistellessä väistäneet vain hitaasti ja pelkoa osoittamatta. Asukkaat ovat käyttäneet hätistelyyn erilaisia ääntä tuottavia keinoja. Pihaan on asennettu liiketunnistimella syttyvät valot, useita automaattisesti kuvaa lähettäviä riistakameroita, sekä 18.10.2022 jälkeen valoon perustuvia petokarkotinlaitteita.

Suomen riistakeskus on myöntänyt hakemusalueelle poikkeusluvan (2022-1-000-27170-8) neljän suden häirintään ajalle 29.9.2022 - 19.10.2022. Karkotusluvan aikana poikkeusluvan nojalla tehtiin 2 erillistä karkotusta. Onnistuneista karkotuksista huolimatta sudet palasivat talon pihan läheisyyteen pellolle viimeistään 10.11.2022 ja tulivat talon pihaan 12.10.2022.

Lisäksi sudet ovat tehneet pihakäyntejä alle kuuden kilometrin päässä sijaitsevan Petäjälammen talon pihaan syyskuussa (4.9. 2022 ja 23.9.2022), sekä Rastinkylän Koposenahon talon pihaan 9.11.2022. Viimeiset pihakäynnit Martinvaaran talolle sudet ovat tehneet päivällä 13.11.2022. Pihakäyntien määrä on korkea suhteutettuna seudun asutukseen, joka on hyvin harvassa.

Riistavahinkorekisterin merkintöjen, hakijan kertomuksen, sekä Suomen riistakeskuksen talon asukkaille tekemän haastattelun perusteella sudet ovat ilmestyneet hakemusalueella asuttujen talojen pihaan öisin ja myös päiväsaikaan. Talon asukkaiden mukaan sudet ovat olleet pelottomia ja väistäneet ihmistä vain hitaasti ja ilman pakoreaktiota. Susien arkuus ihmistä kohtaan alueella on vähäistä. Hakemuksen mukaan talon asukkaat

kokevat huolta ja pelkoa susien jatkuvien pihakäyntien vuoksi.

VIRANOMAISTEN, JULKISIA HALLINTOTEHTÄVIÄ HOITAVIEN ORGANISAATIOIDEN JA TUTKIMUSLAITOSTEN TIEDOT, JOTKA LIITTYVÄT POIKKEUSLUVAN HAKUPERUSTEESEEN

Suomen riistakeskus on pyytänyt metsästyslaissa säädetystä poikkeusluvasta annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 2 §:n perusteella 16.11.2022 selvitystä Oulun poliisilaitoksen vastaanottamista susiin liittyvistä ilmoituksista, tekemistä toimenpiteistä tai muista asiaan liittyvistä tiedoista.

Suomen riistakeskus on saanut metsästyslaissa säädetystä poikkeusluvasta annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 2 §:n perusteella selvityksen puhelimitse. Oulun poliisi ei ole kohdentanut hakemusalueelle yhtään karkotus- tai lopetusmääräystä.

TOIMENPITEET, JOTKA POIKKEUSLUVAN SIJASTA VOITAIISIIN TOTEUTTAA

Hakemusalueella sijaitsee Peurajärven susireviiri, jolla asuu poikkeuksellisesti käyttäytyvä susilauma, joka on aiheuttanut runsaasti pihakäyntejä alueen talojen pihaan elokuun 2022 lopusta alkaen. Pihakäynnit ovat jatkuneet marraskuussa 2022, huolimatta toteutetuista karkotustoimenpiteistä. Lauma oleilee talon ja muiden talojen läheisyydessä jälki- ja näkö- sekä riistakamerahavaintojen perusteella öisin sekä myös päiväsaikaan.

Asukkaiden havaintojen mukaan susien käytös on muuttunut aiempien vuosien havaintojen verrattuna. Aiemmin sudet ovat asukkaiden kertoman mukaan käyneet vuosittain pihan läheisyydessä, mutta nyt käynnit ovat muuttuneet jatkuviksi ja susien arkuus ihmistä kohtaan on vähäistä. Asukkaat ovat hätistelleet susia pihasta äänin ja elein useaan kertaan. Suomen riistakeskus on tehnyt katselmuksen Martinvaaran talolle 22.9.2022 toistuvien susien pihakäyntien vuoksi. Katselmuksessa todettiin, että talon pihapiirissä ei ole susia houkuttavia tekijöitä, kuten jätteitä. Kanala on asuinrakennuksen lähellä sijaitseva vanha umpinavetta. Kanat ulkoilevat verkkohäkeissä navetan yhteydessä. Pihapiiri on pellon keskellä ja jatkuu siten hoidettuna ympäristönä peltoaukealle. Talon jätehuolto on asianmukaisesti toteutettu ja ympäristö on siisti. Susien vierailujen muututtua säännöllisiksi ovat talon asukkaat ovat alkaneet varmistaa aina pihalle menessään, ovatko sudet paikalla.

Suomen riistakeskus on myöntänyt hakemusalueelle poikkeusluvan (2022-1-000-27170-8) neljän suden häirintään ajalle 29.9.2022 - 19.10.2022. Karkotusluvan aikana poikkeusluvan nojalla tehtiin 2 erillistä karkotusta.

Ensimmäinen karkotus tapahtui 2.10.2022 joka kohdistui yhteen suteen. Toinen karkotus tapahtui 7.10.2022, jolloin kohteena oli neljä sutta. Molemmissa tapauksissa susi/sudet oli tavattu pihan läheisyydessä päiväsaikaan. Karkotuksissa käytettiin ilmaan ampumista ja suden jäljittämistä koiran avulla. Karkotuksissa suteen saatiin kontakti tuoreitten jälkien perusteella ja näköhavainnon perusteella. Suomen riistakeskuksen SusiLife-hanke toimitti 18.10.2022 Martinvaaran talolle valoon perustuvia karkotusteknisiä laitteita, liiketunnistimella syttyvän pihavalon, sekä riistakameran.

Huolimatta toteutetuista karkotustoimenpiteistä sudet palasivat Martinvaaran talon lähistölle pellolle 10.11.2022, jolloin niistä tehtiin näköhavainto sekä tulivat 12.11. 2022 Martinvaaran talon pihaan. Lisäksi kaksi sutta tekivät pihakäynnin Koposenahon talon pihaan 9.11.2022.

Korkein hallinto-oikeus on vuosikirjaratkaisussa KHO:2020:29 todennut seuraavaa:

Suomen riistakeskus oli myöntänyt metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla yleisen turvallisuuden kannalta pakottavista syistä poikkeusluvan yhden suden tappamiseen Varsinais-Suomessa sijaitsevalla alueella. Alueelta oli kirjattu runsaasti havaintoja susista läheltä asutusta valoisaan aikaan. Asukkaat olivat susihavaintojen aiheuttaman huolen takia ryhtyneet järjestämään lapsille koulukyytejä ja vähentämään luonnossa liikkumista. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli luonnonsuojeluyhdistyksen valituksesta ratkaistavana, oliko poikkeuslupa voitu myöntää mainitusta syystä. Korkein hallinto-oikeus totesi, että asukkaiden kokema huoli turvallisuudesta ei yksin riittänyt perusteeksi poikkeusluvan myöntämiselle. Kun susien ihmisarkuuden vähentymisestä ja liikkumisesta asutuksen läheisyydessä valoisaan aikaan oli runsaasti havaintoja ja asukkaat olivat niiden vuoksi ryhtyneet jo muuttamaan käyttäytymistään, kyse oli sellaisesta metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yleistä turvallisuutta koskevasta pakottavasta tilanteesta, joka edellytti viranomaisilta toimenpiteitä uhan torjumiseksi. Poikkeusluvan myöntämistä yleisen turvallisuuden kannalta pakottavista syistä oli tässä tapauksessa tuettu selvin ja täsmällisin perustein siten kuin unionin tuomioistuimen luontodirektiivin 16 artiklaa koskevassa oikeuskäytännössä oli edellytetty. Poikkeusluvan myöntäminen ei edellyttänyt, että kyse olisi ollut välittömästä ja konkreettisesta uhkatilanteesta. Viimeksi mainitussa tapauksessa myös poliisilla on poliisilain nojalla valtuudet ryhtyä toimenpiteisiin. Edellytyksenä poikkeusluvan myöntämiselle oli lisäksi, että susien karkottamiseksi ei ollut muuta tyydyttävää ratkaisua. Asiassa oli selvitetty, että susia oli ensin pyritty karkottamaan susikannan hoitosuunnitelman mukaisesti muilla keinoilla. Karkotukset eivät olleet kuitenkaan muuttaneet susien käyttäytymistä. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei tässä tapauksessa ollut. Poikkeusluvan myöntäminen edellytti vielä, että poikkeuslupa ei vaikeuttanut lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella. Kun otettiin huomioon yhden suden tappamiseen myönnetyn poikkeusluvan ehdot ja arvioidut vaikutukset, poikkeuslupa ei entisestään huonontanut susikannan epäsuotuisaa suojelun tasoa. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan poikkeuksen hyväksyminen oli tällaisessa tilanteessa mahdollista.

Maa- ja metsätalousministeriön laatiman Suomen susikannan hoitosuunnitelman mukaan Suomessa ei suoriteta suden siirtoistutuksia. Jos sudet siirrettäisiin muualle, ongelmat jatkuisivat todennäköisesti uudella alueella, koska kyseiset sudet ovat oppineet liikkumaan toistuvasti pihoissa. Ihmisten susitietoisuuden lisäämiseksi Suomen riistakeskus on jakanut tietoa susista ja susikannan hoidosta. Riistanhoitoyhdistysten vuosikokouksissa sekä erillisissä susiin liittyvissä tilaisuuksissa on viestitty susiasioista metsästäjille, riistanhoitoyhdistyksen toimijoille, eläinten pitäjille ja muille paikallisille ihmisille. Medioiden kautta susitietoa on levitetty Suomen riistakeskuksen tiedotteiden avulla ja medioiden yhteydenottojen perusteella on aktiivisesti viestitty susikannan hoitoon liittyvistä kysymyksistä.

Suomen riistakeskus lisäksi tehostanut viestintää ja faktatiedon levittämistä, vahinkojen estämistä ja muita susikonfliktien estotoimia osallistumalla SusiLife-hankkeeseen.

Peurajärven susireviirillä elävä susilauma on aiheuttanut poikkeuksellisen paljon pihakäyntejä ja susilauman poikkeuksellinen käyttäytyminen todennäköisesti tulee jatkumaan. Tehdyillä karkotustoimenpiteillä käyttäytymiseen ei ole saatu edelleenkään haluttua muutosta.

Edellä mainituilla perusteilla Suomen riistakeskus katsoo, että hakemusalueella ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua ongelman ratkaisemiseksi kuin sallia vaikutusten seurannan perusteella poikkeusluvan nojalla yhden suden tappaminen.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Hakemusalueella on Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa tutkimuksessa ”Susikanta Suomessa maaliskuussa 2022 (Luonnon-vara- ja biotalouden tutkimus 59/2022)” todettu olleen talvella 2021-2022 susireviiri, jossa asui tuolloin todennäköinen susipari. Tutkimuksessa reviiri on nimetty Peurajärven reviiriksi.

Hakemusalueelta on tehty Riistavahinkorekisterin mukaan yhteensä 23 susihavaintoa 1.8.2022 – 16.11.2022 välisenä aikana. Samalla aikajaksolla hakemusalueella sudet ovat tehneet 14 pihakäyntiä, joista 11 on kohdistunut Jumin taloon.

Hakemusalueen Peurajärven susireviirillä elää poikkeuksellisesti käyttäytyvä susilauma, joka on aiheuttanut erityisen paljon pihakäyntejä vuoden 2022 syksystä alkaen.

Suomen riistakeskuksen susihavaintoihin perustuvan kartta-analyysin sekä Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa tutkimuksessa ”Susikanta Suomessa maaliskuussa 2022 (Luonnon-vara- ja biotalouden tutkimus 59/2022)” olevaan karttaan perustuen Peurajärven susireviirialue, jolla tämän poikkeusluvan kohteena oleva susipari elää, on selkeästi rajattavissa ympäröivistä susireviireistä. Poikkeuslupa-alueen rajauksella ja lupaan sisällytetyillä ehdoilla Suomen riistakeskus on kohdistanut poikkeusluvalla tapahtuvan pyynnin, juuri toistuvia pihakäyntejä aiheuttavaan Peurajärven susireviirillä elävään laumaan.

Suomen riistakeskus on myöntänyt hakemusalueelle poikkeusluvan neljän suden häirintään ajalle 29.9.2022 - 19.10.2022. Karkotusluvan aikana poikkeusluvan nojalla tehtiin 2 erillistä karkotusta.

Karkotusluvan aikana poikkeusluvan nojalla tehtiin 2 erillistä karkotusta. Tämän lisäksi talon asukkaat ovat tehneet pihasta karkotuksia useita kertoja. Karkotuksilla ei ole saavutettu haluttua vaikutusta susien käyttäytymiseen, joten yhden suden pyytäminen on seuraava vaihtoehto yhä jatkuvien ongelmien ratkaisemiseksi. Pihoilla toistuvasti liikkuvien susien poistolla on saatu aikaisemmin näyttöä siitä, että ongelma on pystytty siten ratkaisemaan.

Suomen riistakeskus on vertaillut edellä esitettyjä asioita suojattavan eli tässä tapauksessa suden etuun, joka kuuluu yhteisön luontodirektiivissä tärkeänä pidettävään, tiukkaa suojelua vaativaan lajiin. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan suden aiheuttamat toistuvat pihakäynnit sekä niiden negatiiviset vaikutukset ihmisten perusoikeuksien

toteutumiselle sekä oikeus turvalliseen elinympäristöön ovat niin painavia ja pakottavia syitä suhteessa suden etuun ja ottaen samalla huomioon korkeimpien laillisuusvalvojen kannanotot susiasioissa, että poikkeuslupan myöntämisen perusteet katsotaan täyttyvän tässä nimenomaisessa tapauksessa.

Suomen riistakeskus on päätöstä tehtäessä arvioinut seikkaperäisesti muun tyydyttävän ratkaisun käyttöä, jota voitaisiin käyttää ongelman ratkaisemiseen poikkeuslupan sijaan. Suomen riistakeskus katsoo analyysin perusteella, että ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin sallia poikkeuslupan nojalla yhden suden tappaminen kyseisen toistuvia pihakäyntejä tekevästä laumasta. Poikkeuslupa myönnetään metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan yhden suden poistaminen poikkeuksellisesti käyttäytyvästä susilaumasta ei vaaranna luontodirektiivissä edellytetyn suotuisan suojelun tason saavuttamista.

Hakemuksessa on pyydetty lupaa neljän suden kaatamiseen. Suomen riistakeskus katsoo, että jo yhden suden kaataminen ensi alkuun saattaa muuttaa lauman käyttäytymistä. Lisäksi lauman sisäisen dynamiikan säilyttäminen on tärkeää ongelmien ehkäisemiseksi.

Suomen riistakeskus huomauttaa tässä kohtaa, että ns. alfayksilöiden statuksen toteaminen on aina jälkikäteistä. Käytännössä se voidaan tehdä tutkimalla lisääntymiselimiä ja käyttämällä apuna DNA-tekniikoita. Tästä johtuen poikkeuslupan saajan oikeusturvan toteutumisen takia ei voida myöskään antaa sitovaa ehtoa alfayksilöiden pyynnin estämiseksi. Edellä esitettyjen seikkojen perusteella Suomen riistakeskus katsoo, että vallitsevissa olosuhteissa poikkeuslupa on myönnettävä yhdelle sudelle yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle, sillä ongelmaan ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, eikä poikkeamisella haitata suotuisan suojelun tason säilymistä tai sen saavuttamista lajin luontaisella levinneisyysalueella.

RAJATTU ALUE

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n mukaan poikkeuslupa myönnetään vain sille rajatulle alueelle, jolla metsästyslain 41 a §:ssä säädetyt poikkeuslupan myöntämisedellytykset täyttyvät.

Päätösharkinnassa on otettu huomioon susien aiheuttamat toistuvat pihakäynnit sekä pihakäynneistä ja ihmiskohtaamisista aiheutuva turvallisuusuhka. Poikkeuslupa on myönnetty toistuvien pihakäyntien kohteena olevalle Peurajärven susireviirille, joka on rajattu hakemuksen ja päätöksen liitteessä olevassa karttakuvassa. Rajaus noudattaa pitkälti Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa tutkimuksessa ”Susikanta Suomessa maaliskuussa 2022 (Luonnon-vara- ja biotalouden tutkimus 59/2022)” rajattua Peurajärven susireviirialueen karttaa. Rajauksella voidaan varmistua mahdollisimman hyvin siitä, että pyynti kohdistuu juuri tarkastelussa olevaan pihakäyntejä toistuvasti laumaan ja että myös poikkeuslupan käyttö on käytännössä mahdollista huomioiden ko. susien luonnollinen

liikkumisalue havaintojen perusteella.

Suomen riistakeskuksen tekemän katselmuksen perusteella Martinvaaran talon hoidettua piha-aluetta on hyvin vaikea määrittää. Tästä syystä johtue Suomen riistakeskus on asettanut metrimääräisen rajan pyynnin aloittamiseksi.

Suomen riistakeskus katsoo tällöin edellytysten täyttyvän siten, että poikkeuslupa voidaan myöntää päätöksen mukaisesti rajatulle alueelle.

POIKKEUSLUPA-AIKA

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää korkeintaan 21 vuorokauden ajaksi. Suomen riistakeskus katsoo, että poikkeuslupa on tarpeen myöntää tälle ajanjaksolle tehokkaan pyynnin mahdollistamiseksi. Pidemmällä ajanjaksolla pyynnin kohteena oleva yksilöt liikkuvat todennäköisemmin pyyntialueen sisällä ja ne voidaan havaita varmemmin. Lisäksi yksilö voidaan saada todennäköisemmin pyydytyksi, koska voidaan tehdä useampia pyyntiyrityksiä ja muuttaa ja kehittää tarvittaessa pyyntitaktiikkaa.

SALLITTU PYYNNIN MÄÄRÄ

Poikkeuslupa on myönnetty hakemuksesta poiketen yhden suden pyydystämiseen. Poikkeusluvalla on tarkoitus poistaa poikkeuslupa-alueella ns. Peurajärven reviirialueella laumasta yksi susi. Lauma on aiheuttanut vuodesta 2022 alkaen erityisen merkittävän määrän toistuvia pihakäyntejä erityisesti yhden talon pihamaalle.

Rastinkylällä elävän susilauman tekemät toistuvat pihakäynnit ovat aiheuttaneet alueella erityisen suuria ongelmia ja on kaikkienensa olosuhteet huomioon ottaen poikkeuksellista susien käyttäytymistä.

Normaalitilanteessa etenkin susilauman elinvoimaisuuden turvaamiseksi poikkeusluvan käytössä tulisi pyrkiä valikoimaan pyydettyä yksilö. Pyynti tulisi pyrkiä kohdistamaan lauman nuoreen yksilöön, jolloin todennäköisimmät vaikutuksen lauman elinvoimaisuudelle jäävät vähäisimmiksi. Susilauman johtavan alfayksilön tappamisen vaikutukset ovat hyvin tilannesidonnaisia ja mahdolliset vaikutukset moninaisia. Erityisesti alfanaaraan tappaminen voi johtaa lauman elinvoimaisuuden heikkenemiseen tai lauman häviämiseen. Keskeistä on, pystyykö toinen naaras ottamaan tapetun yksilön paikan. Toisaalta alueen susimäärä saattaa myös kasvaa, jos nuoret yksilöt eivät lähde hakemaan uutta elinaluetta johtavan yksilön menettämisen jälkeen. Alfayksilön tappaminen voi johtaa myös lauman aiheuttamien ongelmien ja haittojen määrän kasvuun.

Alfauroksen tappaminen voi johtaa myös siihen, että lauman saalistustehokkuus laskee. Jos susireviiriltä sen sijaan pyydetään iäkäs naaras, joka korvautuu nuoremmalla naaraalla, paikallinen susilauma saattaa olla aikaisempaa elinvoimaisempi. Poikkeuslupaa myönnettäessä laumaan on siksi kiinnitettävä huomiota pyynnin kohteena olevan lauman yksilömäärään. Metsästyksen vaikutukset susilaumalle ovat vähäisimmät, vaikka se kohdistuisi alfayksilöönkin, kun lauman yksilömäärä on riittävän suuri ja lähiseudulla on muitakin elinvoimaisia susilaumoja. Tässä nimenomaisessa tapauksessa toistuvien pihakäyntien estäminen edellyttäisi myös lauman alfayksilöiden poistamista, koska nämä ovat oppineet jo pidemmällä aikavälillä liikkumaan pihossa.

Tämän poikkeusluvan ehtona on edellä todetun vuoksi, se, että pyynti kohdistetaan piha-alueella tavattuun susiyskilöön, välttämällä kuitenkin alfayksilön kaatamista.

TOIMENPITEISIIN OSALLISTUVIEN MÄÄRÄ JA METSÄSTYKSENJOHTAJAT

Suomen riistakeskus katsoo tarkoituksenmukaiseksi, että kerrallaan toimenpiteisiin osallistuvien henkilöiden määrä rajataan 30 henkilöön ja että toimenpiteisiin nimetään metsästyksenjohtaja ja tarvittava määrä apujohtajia, koska tuolloin toimenpiteisiin osallistuvia voidaan tehokkaasti johtaa ja toimenpiteet tapahtuvat turvallisesti. Aiemmissa Suomen riistakeskuksen myöntämissä vastaavalla perusteella myönnettyissä poikkeusluvista on rajattu pyyntiin osallistuvien henkilöiden määrää. Edellä mainitun perusteella osallistujien määrä rajataan 30 henkilöön.

Metsästyslain 30 §:n ensimmäisen momentin mukaan suden poikkeusluvan saajan on nimettävä metsästyksen johtaja ja tarvittava määrä varajohtajia. Metsästyksen osallistuva henkilö on velvollinen noudattamaan metsästyksen johtajan antamia määräyksiä, ja metsästyksen johtaja saa kieltää metsästyksen osallistumisen henkilöltä, joka ei noudata annettuja määräyksiä.

Metsästysasetuksen 23 §:n kolmannen momentin mukaan suden metsästyksen johtajan tulee 1) suunnitella käytännön metsästystapahtumat; 2) antaa metsästyksen osallistujille tarvittavat määräykset metsästyksestä ja siinä noudatettavista turvallisuustoimenpiteistä; 3) huolehtia, että poikkeusluvan ehtoja ja metsästystä koskevia säännöksiä noudatetaan. Suden metsästyksen johtajasta ja varajohtajista on poikkeusluvan saajan ilmoitettava kirjallisesti ennen metsästyksen alkamista asianomaiselle riistanhoitoyhdistykselle.

Seurumetsästyksessä on joko metsästyksen johtajan tai varajohtajan oltava läsnä, mikäli metsästys tapahtuu muuten kuin vahtimalla. Seurumetsästyksellä tarkoitetaan metsästystapahtumaa, jossa on läsnä useampi kuin yksi metsästäjä.

MUUT PÄÄTÖKSESSÄ ANNETUT EHDOT

Susi kuuluu EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV a kohdassa mainittuihin yhteisön tärkeänä pitämiin, tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin, joihin kuuluvien yksilöiden pyydystäminen ja tappaminen on lähtökohtaisesti kiellettyä. Tiukasta suojelusta voidaan kuitenkin poiketa luontodirektiivin 16 artiklan mukaisin perustein.

Metsästyslain 41 a §:n 1 momentin sanamuoto - voidaan myöntää - osoittaa, että Suomen riistakeskuksella on harkintavaltaa poikkeuksen myöntämisessä. Näin ollen päätökset perustuvat myös tarkoituksenmukaisuusharkintaan, eikä poikkeuslupia ole pakko myöntää, vaikka muodolliset edellytykset poikkeusluvan myöntämiseksi täyttyisivät. Suomen riistakeskuksen harkintavaltaa rajaavat luontodirektiivissä mainittujen myöntämisperusteiden lisäksi niiden tulkintasisältö, mikä on muotoutunut oikeuskäytännön ja luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan komission ohjeasiakirjan kautta. Ohjeasiakirja ei ole oikeudellisesti sitova, mutta siinä esitetty voidaan ottaa huomioon säännöksiä tulkittaessa. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen (nykyinen Euroopan unionin tuomioistuin) asiassa C-6/04 (Euroopan yhteisöjen

komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta) antamasta ratkaisusta ja luontodirektiivin säännösten sanamuodosta seuraa, että poikkeamisen edellytyksiä on tulkittava tiukasti niin, että luontodirektiivissä edellytetty tulos saavutetaan.

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaisesti pyynti pitää kohdistaa sille rajatulle alueelle, jolla poikkeusluvan myöntämisedellytykset täyttyvät. Pyyntin valikoivuus ja rajoittuneisuus toteutuu päätöksen asettamissa alueellisissa, ajallisissa ja määrällisissä rajoissa sekä päätöksenmukaisesti toteutetuin pyyntimenettelyin.

Edellä mainituista seikoista johtuen ja Suomen susikannan hoitosuunnitelmaan sekä muihin säännöksiin ja oikeuden ratkaisuihin perustuen Suomen riistakeskus on:

1. rajannut poikkeuslupa-alueen todetulle toistuvia pihakäyntejä aiheuttavan lauman elinalueelle siten, että pyynnillä ei ole haitallista vaikutusta suotuisan suojelun tason säilyttämiseen tai sen saavuttamiseen lajin luontaisella levinneisyysalueella.
2. rajannut ja kohdistanut pyynnin toistuvia pihakäyntejä aiheuttaviin susiyksilöihin. Pyynti on mahdollista aloittaa vasta, kun on todettu suden liikkuneen lähempänä kuin 50 metriä asutusta talosta tai tuotantorakennuksesta. Todentaminen tulee tehdä jälkien perusteella ja kohdentaa pyynti katkeamattoman jäljityksen perusteella tähän yksilöön.
4. rajannut poikkeuslupa-ajan 21 vuorokaudeksi, mikä on ns. poikkeuslupa-asetuksen suurin sallima poikkeuslupa-aika, koska talviaikaiset olosuhteet voivat vaihdella hyvin paljon ja liian tiukat aikarajat voisivat hankaloittaa muutenkin vaativaa ja valikoivaa metsästystä.
5. asettanut rajauksen henkilömäärälle, joka voi osallistua pyyntiin kerrallaan yhdessä pyyntitapahtumassa toistuvia pihakäyntejä aiheuttavien susiyksilöiden elinalueella. Pyyntiyritykseen saa osallistua kerrallaan korkeintaan 30 henkilöä.
6. asettanut ehdon, että ennen pyyntiin ryhtymistä ja jokaisesta pyyntiin lähdöstä on etukäteen ilmoitettava osallistuvien nimet sekä pyyntialue Suomen riistakeskukselle, Metsähallitukselle, Rajavartiolaitokselle ja alueen poliisilaitokselle.
- Lisäksi jokaisen pyyntipäivän jälkeen tulee tehdä ilmoitus jahdin päättymisestä edellä mainituille tahoille.
7. asettanut ehdon pyynnin tuloksen ilmoittamisesta Suomen riistakeskukselle, poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Metsähallituksen erätarkastajalle.
8. asettanut ehdon, että poikkeusluvan nojalla saaliiksi saatu susi on toimitettava Luonnonvarakeskukselle, sillä metsästyslain 41 a §:n 2 momentin mukaan 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella saaliiksi saatu susi kuuluu valtiolle ja se on toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekevälle tutkimuslaitokselle.
9. asettanut ehdon, että poikkeusluvalla tapahtuvaan suden pyyntiin on valittava metsästyksen johtaja ja tarpeellinen määrä varajohtajia.

LOPPUYHTEENVETO

Hakija on hakenut karttaan rajatulle alueelle poikkeuslupaa neljän suden pyydystämiseksi metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella. Poikkeuslupa-alueella on todettu vuonna 2022 aikavälillä 1.8.2022 - 16.11.2022

yhteensä 14 pihakäyntiä. Näistä 11 on kohdistunut Martinvaaran talolle. Hakijalle myönnetään poikkeuslupa yleisen turvallisuuden tai muun erittäin

tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle pakottavista syistä yhden suden tappamiseen, koska muuta tyydyttävää ratkaisua toistuvien pihakäyntien estämiseen ei ole. Yhden suden poistaminen ei haittaa myöskään suotuisan suojelutason säilyttämistä tai sen saavuttamista lajin luontaisella levinneisyysalueella.

Poikkeuslupa on kohdistettu nimenomaan pihakäyntejä aiheuttavaan susilaumaan poikkeuslupa-aluerajauksella sekä asettamalla poikkeuslupa lupaehtoja, joilla pyynti kohdistetaan pihakäyntejä tekeviin yksilöihin.

Edellä mainituilla perusteluilla ja ottaen huomioon oikeusohjeissa mainitut säännökset Suomen riistakeskus on tehnyt päätöskohdasta ilmenevän päätöksen.

Päätöksen täytäntöönpano	Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n 3 momentin mukaan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä. Riistahallintolain (158/2011) 31 §:n 2 momentin mukaan yksittäistä lupaa koskeva Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Lisäksi Suomen riistakeskus katsoo, että tämä päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, koska poikkeuslupa yleistä turvallisuutta vaarantavan tekijän ehkäisemiseksi menettäisi merkityksensä, jos sitä ei voisi panna täytäntöön heti päätöksessä mainitusta ajankohdasta lukien. Edellä olevan perusteella tämä Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön päätöksessä mainitusta ajankohdasta lukien. Riistahallintolain 31 §:n 2 momentin nojalla muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.
Oikeusohjeet	Päätöstä tehtäessä on sovellettu seuraavia oikeusohjeita: metsästyslain (615/1993) 41 §:n 1 ja 3 momentti, 41 a §:n 1 ja 2 momentti, 51 §:n 1 momentti ja 90 §, riistahallintolain (158/2011) 8 §:n 4 momentti ja 31 §:n 2 momentti, oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n 3 momentti, metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 1 §, 2 §:n 1 ja 3 momentti, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 ja 3 momentti, valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §, 11 a § ja 11 b §, maa- ja metsätalousministeriön asetus Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2022 ja 2023 (902/2021) 1 § : n 7 kohta
Muutoksenhaku	Suomen riistakeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta alueella toimivaltaiselta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. Käsittelymaksun määräämisen osalta valittaja voi vaatia valtion maksuperustelain (150/1992) 11 b §:n nojalla oikaisua Suomen riistakeskukselta. Oikaisuvaatimusosoitus on päätöksen liitteenä.
LISÄTIEDOT	Lisätietoja päätöksestä antaa:

Tapio Kangas 0294312238 tapio.kangas@riista.fi

SUOMEN RIISTAKESKUS
Julkiset hallintotehtävät

Sauli Härkönen
julkisten hallintotehtävien päällikkö

Tapio Kangas
riistasuunnittelija

Päätös on allekirjoitettu koneellisesti riistahallintolain (158/2011) 8 §:n 5 momentin nojalla.

Päätös hakijalle sähköisen palvelun kautta.

JAKELU

Tiedoksi:
KUHMON RIISTANHOITOYHDISTYS
OULUN POLIISILAITOS
KAINUUN RAJAVARTIOSTO
METSÄHALLITUS
LUONNONVARAKESKUS
SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON KAINUUN PIIRI RY
LUONNONSUOJELULIITTO TAPIOLA POHJOIS-SAVO-KAINUU

MAKSU

Käsittelymaksu 70.00 EUR

LIITTEET

LIITE 1: Poikkeuslupa-alue
LIITE 2: Luonnonvarakeskus saate poikkeusluvan saajalle
LIITE 3: Luonnonvarakeskus saalislomake poikkeusluvan saajalle

VALITUSOSOITUS

(Riistahallintolaki 31.1 §)

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiehen valtakirja, jollei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa toisin säädetä

Valituksen tekeminen ja valitusajankohda

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan annetun tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta ilmene
- jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä
- jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee saantitodistuksesta
- jos päätös on luovutettu asianomaiselle, asianomaisen asiamiehelle tai lähetille, tiedoksisaantipäivä ilmenee päätöksessä olevasta leimasta
- jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle. Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, lähetin tai asiamiehen välityksellä. Valituksen voi toimittaa myös postitse, sähköpostitse tai telekopiona hallinto-oikeuden kirjaamoon, tai sähköisen asiointipalvelun kautta (<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>). Valitusasiakirjojen on oltava perillä hallinto-oikeudessa valitusajan viimeisenä päivänä klo 16.15 mennessä. Postittaminen tai muu toimittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusajankohda jatkuu kuitenkin vielä seuraavan arkipäivän viraston aukioloajan päättymiseen.

Käsittelymaksu

Hallinto-oikeuden päätöksistä peritään oikeudenkäyntimaksu tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaisesti. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.

Hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite: Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, PL 189, 90101 Oulu
 Käyntiosoite: Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, Isokatu 4, 3 krs., Oulu
 Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
 Puhelin: 029 56 42800 Faksi: 029 56 42841

OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n sekä Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2020 ja 2021 annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1319/2019) 1 §:n perusteella määrätyn maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen valtion maksuperustelain 11 b §:n nojalla oikaisua. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa, joka osoitetaan Suomen riistakeskukselle, on ilmoitettava seuraavat asiat:

- vaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot (postiosoite ja puhelinnumero tai sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa)
- päätös, johon haetaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan.

Jos vaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimuskirjelmän liitteet

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä:

- päätös, johon maksun periminen perustuu, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys oikaisuvaatimusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Suomen riistakeskukselle
- asiamiehen valtakirja, mikäli asiamiehenä ei toimi asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Jos oikaisuvaatimusta ei ole tehty määräajassa, oikaisuvaatimus jätetään tutkimatta.

Oikaisuvaatimuskirjelmän toimittaminen

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa Suomen riistakeskukselle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Postittaminen tai muu toimittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Suomen riistakeskukselle ennen kuuden kuukauden määräajan päättymistä, jotta vaatimus voidaan tutkia. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, määräaika jatkuu kuitenkin vielä seuraavan arkipäivän.

Käsittelymaksu

Oikaisuvaatimukseen annettava päätös on maksuton.

Yhteystiedot

Suomen riistakeskuksen yhteystiedot löytyvät päätöksen etusivulta.